

Nationaal Programma
Onderwijs

HOE MAKEN WE TIJD OM COGNITIEVE, SOCIALE EN EXECUTIEVE LEERACHTERSTANDEN WEG TE WERKEN?

Creatief tijd creëren voor de aanpak van leerachterstanden

Na wekenlang digitaal thuisonderwijs, in een virtuele klas, met een virtuele leerkracht, zijn de scholen dit voorjaar gelukkig weer open! Scholen staan nu voor de grote opgave om alle leerachterstanden zo snel mogelijk weg te werken. Daarvoor is extra tijd en extra geld nodig. Maar ook creatieve ideeën om dit op een efficiënte en effectieve manier te realiseren. Talentenmiddagen bieden scholen mogelijk een direct inzetbare oplossing.

TEKST VIRGINIE GMELICH MEIJLING-VAN DOOREN
FOTOGRAFIE CREATIVE KIDS CONCEPTS

Er is veel aandacht voor leerlingen die een leerachterstand hebben op het gebied van rekenen en/of taal. Maar ook in de zaak- of creatieve vakken hebben leerlingen achterstanden opgelopen of juist onvoldoende verrijking gekregen. Online lag de nadruk vaak vooral op het cognitieve vlak: het overbrengen van kennis, lesinhoud. De ontwikkeling van sociale, creatieve en executieve vaardigheden kwam vaak in het gedrang. Deze vaardigheden zijn ook moeilijk online te oefenen. Daarvoor heb je een analoge omgeving nodig: de klas, de school!

SUBSIDIEPROGRAMMA OC&W OM LEERACHTERSTANDEN TE BESTRIJDEN

Met het Nationaal Programma Onderwijs stelt het Ministerie van OC&W in 2021/2022/2023 voor iedere basisschool gemiddeld € 180.000,- beschikbaar om de leerachterstanden binnen de school aan te pakken en het welbevinden van de leerlingen te stimuleren.

SPAGAAT VOOR DE LEERKRACHT

De leerachterstanden stellen leerkrachten voor een grote uitdaging. Wat nu te doen als bijvoorbeeld de ene helft van de klas op het goede niveau zit qua rekenen en taal, terwijl de andere helft een grote leerachterstand heeft? Bij die laatste groep is tijd, aandacht en persoonlijk maatwerk nodig om de leerachterstanden zo snel mogelijk weer in te halen. Met de eerste groep wil je gewoon de draad weer oppakken en leerlingen prikkelen en uitdagen met nieuwe lesstof en waar nodig de lesstof verrijken. Een spagaat voor de leerkracht!

Het inschakelen van externe deskundigen is vaak lastig (want die zijn schaars). En wachten op hulp of extra gelden zou de achterstanden alleen maar vergroten. De meeste leerkrachten willen de leerachterstanden van hun leerlingen ook het liefst zelf, direct aanpakken; gewoon in de klas, binnen de muren van de school. De leerlingen en de leerkracht kennen elkaar goed. En bijspijkeren door de eigen leerkracht voelt het natuurlijkst voor de leerling en gaat waarschijnlijk ook het snelst. Maar, hoe organiseer je dat dan?

Nora Bolderheij
(Het Talent, Den Hoorn):
'Begeleiding van de Talent Torens door de onderwijsassistent haalt de druk weg bij de leerkrachten.'

TALENTENMIDDAG

Deze spagaat vraagt om een creatieve organisatorische oplossing. Zo kan de school ervoor kiezen om wekelijks Talentenmiddagen, een Talentenplein of een klus- & plusklas te organiseren! Het ene deel van de klas is dan zelfstandig, creatief en coöperatief aan de slag onder begeleiding van een onderwijsondersteuner en de leerkracht begeleidt de andere leerlingen dan in het wegwerken van de leerachterstanden.

Tijdens deze wekelijkse Talentenmiddag werken alle leerlingen van de klas zelfstandig in groepjes, samen aan opdrachten. Kies voor een vast moment in de week. Bijvoorbeeld groep 3 en 8 op maandagmiddag, groep 4 en 7 op de dinsdagmiddag en groep 5 en 6 op de donderdagmiddag. Steeds meer scholen geven aan dit soort middagen invulling door de inzet van Talent Torens van Creative Kids Concepts.

TALENT TORENS

De Talent Torens zijn gericht op ontdekkend en handelingsgericht leren en doen een beroep op het creatieve denken en doen, het zelf maken en het samenwerken door de leerlingen, waardoor ze hun creatieve, sociale en executieve vaardigheden ontwikkelen. Er zijn verschillende Talent Torens:

- **De Techniek Torens:** Kerndoelendekkend totaalconcept voor Wetenschap & Techniek op basis van Onderzoekend en Ontwerpend Leren (OOL) in doorlopende leerlijnen voor groep 1 tot en met 8.
- **Het KunstKabinet:** Doorlopende leerlijn voor kunst- en erfgoededucatie waarmee leerlingen zelfstandig in groepjes kunnen werken.
- **Pittige Plus Torens:** Uitdagende opdrachten voor meer- en hoogbegaafde leerlingen waarmee ze ook projectmatig leren samenwerken, leren-leren, reflecteren en plannen.

TIJD VRIJMAKEN VOOR DIFFERENTIATIE EN WEGWERKEN VAN LEERACHTERSTANDEN

Met een wekelijkse Talentenmiddag ontstaat tijd waarbinnen leerkrachten kunnen differentiëren en leerachterstanden kunnen wegwerken. Tijdens de Talentenmiddag werken leerlingen in kleine groepjes zelfstandig aan kant-en-klare lesactiviteiten. Daarbij kunnen zij begeleid worden door onderwijsondersteuners (of vrijwilligers). Zo ontstaat dus structureel tijd voor de groepsleerkracht om leerlingen met leerachterstanden extra te begeleiden, te monitoren en bij te spijkeren.

Kijk op www.talenttorens.nl voor meer informatie.

BEGELEIDING DOOR ONDERWIJSONDERSTEUNERS

Virginie Gmelich Meijling (directeur Creative Kids Concepts): 'De Talent Toren-activiteiten kunnen prima door onderwijs-ondersteunend personeel of vrijwilligers worden begeleid. De begeleiding is geen lesgeven, maar is eerder een soort van coachende rondgang; het (socratisch) bijstaan van de leerlingen. De Talent Torens zijn er juist op gericht om de leerlingen zelfstandig, coöperatief en handelingsgericht te laten leren. Ze kunnen direct, zelfstandig aan de slag met de leskisten en de lesbrieven.'

Terwijl de rest van de leerlingen bezig is met de creatieve talentenprojecten, valt er voor de groepsleerkracht dus tijd vrij om aandacht te besteden en maatwerk te bieden aan leerlingen met specifieke leerachterstanden. Dat hoeven natuurlijk niet iedere week dezelfde leerlingen te zijn. De leerkracht kan het beste zelf beoordelen wie, wanneer en waarvoor extra persoonlijke aandacht moet krijgen tijdens de talentenmiddagen. Zo profiteren alle leerlingen van de talentenmiddagen.'

ERVARINGEN VAN BASISSCHOLEN MET DE TALENT TORENS

Nora Bolderheij (directeur) van Het Talent in Den Hoorn:

'Wij werken met de Talent Torens omdat we de brede ontwikkeling van de leerlingen willen stimuleren. We willen meer doen dan rekenen en taal. Bij ons is er een onderwijsassistent die de lessen voorbereidt en die instructie geeft. Dat haalt druk bij de leerkracht weg.'

Kyra van Nimwegen (intern begeleider) van Basisschool Kaleidoscoop in Schiedam:

'We hebben voor de Talent Torens gekozen vanwege een stukje gemak voor de leerkrachten. Een leerlijn volgen geeft wat meer zekerheid voor de leerkrachten. Vooral bij vakken als techniek en kunst. Het komt niet vanzelf uit de leerkrachten, daarom is dit zo gemakkelijk. We willen zorgen dat de kinderen in ieder geval een goed aanbod krijgen volgens de kerndoelen en dat ze daarbij allemaal dezelfde goede basis hebben.'

Claudia Vergoossen (ICT & coördinator STEAM) van RKBS De Triangel in Linne:

'De Talent Torens zijn ook een eyecatcher waarmee we het team en de kinderen aan de lessen krijgen. Zelf laten ontdekken en ontwikkelen vinden wij heel belangrijk. Er zijn leerlingen die in het normale programma ondersneden (die meer aankunnen of andere talenten hebben) en die willen we dan ook op andere gebieden uitdagen. We willen kinderen meer laten ontwikkelen met hun talenten.'

OVER DE AUTEUR

Virginie Gmelich Meijling is conceptontwikkelaar en directeur van Creative Kids Concepts, een educatieve uitgeverij in Goes, met zes enthousiaste medewerkers. 'Wetenschap & Techniek, ICT, excellentie en Kunst hebben onze kinderen hard nodig om de uitdagingen van hun toekomst aan te kunnen gaan. Ook verbeelding, creativiteit, zelfstandigheid en goed kunnen samenwerken zullen steeds belangrijker worden in de toekomst. Dat zijn dan ook belangrijke '21st Century Skills'. Deze vaardigheden ontwikkel je vooral door ze te ervaren en te trainen in de praktijk. Hoe jonger je daarmee begint, hoe beter. Ik ben blij dat inmiddels een derde van de Nederlandse basisscholen één of meerdere Talent Torens structureel in gebruik heeft. Ook in veel Belgische en Duitse scholen (die Techniek Tårme) verrijken ze inmiddels het leerlandschap. Mijn motto: je kunt een kind niets leren, je kunt een kind alleen helpen om zelf iets te ontdekken.'

DE TALENTENMIDDAG: ZES VLIEGEN IN 1 KLAP!

1. De Talentenmiddag geeft **de executieve en sociaal-emotionele vaardigheden** van alle leerlingen weer een flinke boost. Talentenmiddagen kunnen voorbereid en begeleid worden door onderwijsondersteuners en vrijwilligers.
2. Tijdens Talentmiddagen valt er **tijd vrij voor de groepsleerkracht** om de leerlingen met **cognitieve leerachterstanden** in rekenen en taal aandacht te geven en te helpen.
3. Zet de Talentenmiddagen zo in dat alle leerlingen kerndoelendekkend (volgens TULE) leren over **Wetenschap & techniek, ICT & leren programmeren en Kunst & erfgoed**; in doorlopende leerlijnen van groep 1 tot en met 8.
4. In de Plusklas zorg je door de inzet van bijvoorbeeld de Pittige Plus Torens (dit is één van de drie Talent Torens) voor **hoogwaardig en structureel uitdagend verrijkmateriaal** en passend onderwijs voor de meer- en hoogbegaafde leerlingen in de school. Daarmee kunnen ook deze leerlingen hun talenten ontplooiën, op hun eigen niveau.
5. Maak het leerproces inzichtelijk en overzichtelijk met **leerlingportfolio's** (inbegrepen bij de Talent Torens). Daarin houden de leerlingen hun vorderingen en creatieve uitspattingen bij. De leerlingen houden zelf bij welke lesactiviteiten ze al hebben uitgevoerd en met wie.
6. Ten slotte zorgen wekelijkse talentenmiddagen bijvoorbeeld op basis van de Talent Torens voor een **structureel rijk leerlandschap in de school**. Het draagt bij aan het algehele welbevinden van de leerlingen. Het talentenplein is waardevol, ook ná de coronacrisis!

Scan de QR code